Implicarea comunității în realizarea PAED

Un PAED de succes - depinde de oamenii implicați!

PAED - Plan Local pentru Acțiune în domeniul Energiei Durabile

Ion Dogeanu,director executiv Agenția pentru Eficiență Energetică și Protecția Mediului București, www.managenergy.ro,

Ion Dogeanu, director executiv Agenția pentru Eficiență Energetică și Protecția Mediului București

Realizarea cu succes a unui Plan Local pentru Acțiune în domeniul Energiei Durabile (PAED) necesită implicarea întregii comunități, denumită generic cu termenul din limba engleza - stakeholder. Stakeholderii sunt persoane, grupuri de persoane sau organizații care afectează și/sau ar putea fi afectate de activitățile, produsele sau serviciile unei organizații cât și de performanța asociată referitoare la problemele adresate în AA1000 Standardul de implicare al stakeholderilor 2011 (http://www.accountability.org/standards/aa1000ses/index.html).
În contextul dezvoltării și implementării unui PAED, implicarea stakeholderilor trebuie planificată și gestionată - în acest caz de către administrația publică locală.
Implicarea stakeholderilor este o activitate care trebuie condusă printr-o strategie bine definită. Trebuie să aibă un set clar de obiective, un program, un buget și o alocare de responsabilități.

Întregul personal municipal trebuie informat cu privire la acest program (și ei sunt stakeholderi!), trebuie să înțeleagă de ce se desfășoară și ce implicații poate avea asupra rezultatelor PAED.
În planificarea unui PAED, stakeholderii importanți includ liderii locali (consilieri și manageri/executivi aleși), personal municipal din toate departamentele, comunitatea locală, mediul de afaceri și cel industrial de la nivel local, furnizorii de energie, agențiile de energie, universitățile, companiile de construcții, comunitatea, cetățenii etc. Este esențial să identificăm cine sunt ei și reprezentanții lor încă de la începutul procesului de planificare al unui PAED, cu intenția de a-i implica în domeniile adecvate.

Cum tratăm implicarea stakeholderilor?

O implicare de succes depinde de înțelegerea scopului , definirea ariilor de aplicabilitate și a celor vizați (participare, autoritate, stakeholderi).

Scopul:
În primul rând, stabiliți ce doriți să obțineți și tipul de implicare al stakeholderilor necesar, de exemplu:
- Dezvoltarea unui nou proiect/a unei noi strategii/a unui nou plan de acțiune
- Îmbunătățirea unui proiect /a unei strategii / a unei acțiuni existente
- Implementarea de schimbări operaționale în organizație (optimizarea eficienței, restructurarea...)
- Alte realizări (securitate energetică locală, reducere a gradului de sărăcie, îmbunătățire a siguranței rutiere...)

Aria de aplicabilitate:
Stabiliți domeniile, părțile organizaționale la care trebuie să ajungeți, zona geografică, cronologiile:
- Cât se poate schimba cu adevărat?
- Participarea stakeholderilor este o idee bună? Nu are niciun rost dacă, de exemplu, aceștia nu sunt interesați sau nu au suficiente resurse
- Care sunt riscurile? Ex. reputație, resurse, lipsa rezultatelor, relații - o experiență negativă poate submina încrederea
- Context - ce s-a realizat până acum, caracteristicile zonei, probleme politice/culturale?
- Alte probleme de luat în calcul?

„Cine":
Pentru a proiecta procese eficiente de implicare a stakeholderilor, avem nevoie de o cunoaștere a acestor stakeholderi, a motivelor pentru care doresc să se implice și a modurilor în care doresc să facă acest lucru (interesele și motivațiile lor). Trebuie să înțelegem nu doar grupuriile de stakeholderi ci și reprezentanții lor individuali. Când identificăm stakeholderii care ar trebui implicați, trebuie să luăm în considerare următoarele:
- Cine este direct responsabil de luarea deciziilor?
- Cine are putere de influență în zonă, comunitate și/sau organizație?
- Cine va fi afectat de deciziile luate (persoane și organizații)?
- Cine conduce organizațiile interesate?
- Cine are putere de influență în domeniu?
- Cine poate obstrucționa o decizie dacă nu este implicat?
- Cine a fost implicat în această problemă în trecut?
- Cine nu a fost implicat, deși ar fi trebuit să fie?

Va trebui să identificați stakeholderii principali de la început.

■ "Stakeholderii vă pot ajuta cu informații. Fără implicarea stakeholderilor importanți din întreaga regiune, nu am fi putut să formulăm un plan de acțiune cu targeturi adecvate și cu procese de monitorizare relevante pentru zona locală. Ar fi trebuit să ne bazăm pe monitorizarea datelor de la nivel național."

Heather Lammas, Consiliul Județean Worcestershire, Marea Britanie

Organele de decizie şi lideri la nivel local: Implicarea politicienilor locali aleşi este necesară pentru un angajament faţă de o ameliorare a schimbărilor climei în numele administraţiei locale şi al întregii comunităţi.
Există în prezent un organ de decizie la nivel politic responsabil de energie? E util să aveţi de partea dumneavoastră un 'campion'. Asigurându-vă de partea dumneavoastră un campion (politic) - o persoană cu interes real în probleme de energie şi schimbarea climei, cu putere de influenţă în administraţia publică locală - aveţi o persoană cu vizibilitate care poate ajuta la ridicarea popularităţii obiectivelor de mediu în cadrul administraţiei publice locale.
Implicarea factorilor politici de decizie la nivel local poate dezvolta o platformă pentru leadership care va:

- Propune o viziune comunitară sustenabilă.
- Prioritizarea reducerii consumului de energie şi a amprentei de carbon în cadrul administraţiei publice locale.
- Da dovadă de leadership în comunitatea extinsă, inspirând gospodăriile, afacerile etc. să îşi reducă emisiile de carbon şi consumul de energie.
- Da dovadă de leadership în cadrul administraţiei publice locale, încurajând o schimbare atât la serviciu cât şi acasă.
- Ajuta la îmbunătăţirea politicilor şi planurilor care ,,traversează" serviciile administraţiei publice locale şi portofoliile organelor de decizie.

Personalul municipalităţii: În general, o echipă municipală este responsabilă de PAED (ex. echipa responsabilă cu clima). Acest grup, relativ mic, este liderul. Coordonează planificarea, implementarea şi raportarea. Acesta implică şi alte echipe din cadrul municipalităţii. O activitate pluri-departamentală, care implică un număr maxim de persoane, este o modalitate de a introduce măsuri de eficientizare a consumului de energie, de utilizare a energiei regenerabile, a modurilor de transport durabile, a eliminării durabile a deşeurilor etc. în operaţiunile municipale. Scopul este ca toată lumea să îşi înţeleagă rolul şi să contribuie la atingerea obiectivului.
Comunitatea: Fără implicarea cetăţenilor, a mediului industrial şi de afaceri, cum putem stabili şi atinge obiective pentru întreaga comunitate? Informarea oamenilor, trezirea interesului acestora, invitarea implicării lor şi obţinerea complicităţii lor - toţi aceşti paşi sunt esenţiali pentru acest proces. Toţi pot participa economisind energie - îmbunătăţind eficienţa energetică şi oprind risipa - inclusiv mediul industrial şi de afaceri.

Probleme principale - Nivelul 1

Stabilirea unei echipe de implicare
O echipă formală de planificare se asigură că planificarea proceselor este luată în serios şi inclusă în programele de lucru ale angajaţilor. Echipa poate atrage implicarea timpurie a celor care trebuie să ţină seama de rezultatele procesului (uneori un grup executiv separat poate fi necesar pentru procesele majore, pentru a asigura implicarea managementului senior).
Echipa de planificare/design poate fi alcătuită din aceleaşi persoane responsabile de livrarea procesului, sau se poate stabili o echipă separată, caz în care trebuie stabilite relaţii de colaborare foarte strânse. Echipele de planificare şi livrare pot implica contractori externi cât şi colegi.
Implicarea unor profesionişti externi, de pildă facilitatori, poate fi valoroasă dacă problema este controversată, iar independenţa facilitării devine o problemă.
Implicarea facilitatorilor în procesul de planificare (planul de implicare) poate ajuta la planificarea unor procese mai bune şi poate oferi consultanţă realistă cu privire la ce se poate obţine şi cum anume.

Resurse
Resursele sunt necesare pentru procesul de implicare, cât şi pentru a realiza schimbările necesare aferente rezultatelor implicării. Rezultatele implicării pot avea consecinţe semnificative asupra strategiei şi managementului operaţional al unei organizaţii. Astfel, este important să luăm în calcul necesarul de resurse.
Acest necesar trebuie dezvoltat şi documentat în planul de implicare. Acest necesar trebuie dezvoltat şi documentat în planul de implicare. Resursele necesare în procesul de implicare vor include resurse financiare, umane (inclusiv dezvoltarea capacităţilor) şi tehnologice necesare desfăşurării angajamentului, cât şi pentru stakeholderii invitaţi să participe.

Comunicare
Comunicarea este importantă pe întreaga durată a procesului de implicare. Este nevoie de comunicare la început pentru a trezi interesul oamenilor, pe durata programului pentru ca oamenii să ţină pasul cu evenimentele şi la final ca modalitate de urmărire a rezultatelor programului, pentru a vă asigura că oamenii ştiu ce impact a avut proiectul.
Un plan de comunicare poate fi util pentru a documenta procesul. Acesta poate conţine: Cerinţe de informare, Frecvenţa comunicării, Canalele utilizate

Recomandări de paşi şi procese - Nivelul 1

Recomandări privind paşii care trebuie urmaţi
i. Pregătiţi-vă - decideţi care sunt rezultatele urmărite şi priorităţile aferente, pentru a le formula SMART
ii. Identificaţi stakeholderii - hotărâţi-vă pe cine doriţi să implicaţi (care stakeholderi)
iii. Dezvoltaţi un plan de implicare - cine, când, ce
iv. Demaraţi procesul de implicare
v. Evaluaţi procesul
vi. Continuaţi implicarea alături de stakeholderi - şi ţineţi-i la curent!

Identificarea stakeholderilor
Grupând stakeholderii puteţi începe să găsiţi moduri de a implica diferite categorii de persoane. Un mod facil de a decide care sunt stakeholderii pe care doriţi să îi implicaţi este utilizarea cadranului ,,interes şi putere" (Bryson, 1995), în care poziţionaţi fiecare stakeholder în funcţie de cerinţele proiectului dumneavoastră.
Acest proces vă va permite să prioritizaţi aria de interes a activităţii dumneavoastră şi tipul de angajament adecvat. Acest proces poate fi utilizat cu multe tipuri de stakeholderi.
De asemenea, administraţia publică locală are deja legături şi canale de

comunicare cu grupuri din comunitatea locală. Acestea pot fi utilizate eficient în cadrul procesului PAED:

● **Parteneriatul cu sectorul privat:** Foarte important pentru procesul de implicare și livrare a rezultatelor, în special în ceea ce privește reducerea emisiilor de CO_2 din sectorul industrial și de afaceri, este să obțineți susținerea și participarea acestora chiar de la început (de exemplu prin angajament formal).

● **Implicarea școlilor:** Tinerii de toate vârstele pot fi implicați, fie prin programa formală, fie prin jocuri și concursuri distractive. Există multe materiale disponibile - consultați secțiunea aceasta (http://u4energy.eu/)

● **Implicarea comunității:** Ameliorarea stării climei nu poate fi realizată de o singură organizație, aceasta necesitând ajutorul și implicarea comunității, iar responsabilizarea acesteia este deosebit de importantă în dezvoltarea rezultatelor / atingerea targeturilor. Proiectul ENGAGE este o abordare interesantă – exemplul orașului Heidelberg îl puteți vedea aici (http://www.citiesengage.eu/docs/cities_docs/8_1311088441.pdf)

● **Cooperare locală-regională:** Fiecare oraș are vecini și poate colabora în afara granițelor sale geografice cu ceilalți - de pildă pentru un plan de transport în comun regional sau achiziționând resurse regenerabile locale. Există multe exemple majore de astfel de colaborare local-regională.

Tehnici de implicare

● **Există multe opțiuni disponibile:** Informare și educare Broșuri, reclame, expoziții, vizite pe șantier.

● **Informații și feedback:** Linie telefonică, website, întâlniri publice, teleconferințe, studii de piață și chestionare, expoziții cu ghid, sondaje de opinie.

● **Implicare și consultare:** Ateliere, focus group-uri, forumuri, interviuri, zile ale porților deschise.

● **Implicare extinsă:** Comitete consultative comunitare, planificare pentru jurii reale, alcătuite din cetățeni.

● **Abordarea unu-la-unu sau prin interviuri:** Aceasta este o oportunitate excelentă de a aduna informații și de a crea legături. Cu toate acestea, ia foarte mult timp și trebuie rezervată problemelor foarte importante și celor mai influenți stakeholderi.

● **Focus grup-uri:** Vă oferă informațiile de calitate de care aveți nevoie și asigură faptul că persoanele importante simt că au fost implicate și ascultate. Nu vă fie frică să includeți stakeholderii dificili în aceste grupuri. Dacă facilitați aceste ședințe în mod corespunzător, aveți șansa de a-i transforma în campioni. Sau măcar veți putea să-i țineți sub observație.

● **Scrisori:** O scrisoare inițială din partea unui membru senior al unui partener deja implicat poate fi utilă ca instrument inițial, însă trebuie urmată printr-o abordare unu-la-unu sau focus grup.

● **Utilizarea tehnologiei:** Rezervați-vă o secțiune pe pagina de Internet care detaliază proiectul, pe care o puteți folosi pentru a ține stakeholderii la curent. Pentru cei mai influenți stakeholderi puteți avea o zonă privilegiată care poate fi utilizată pentru chestionare. Eventual puteți crea un forum, de unde puteți lua pulsul situației. Odată ce ați început comunicarea, nu uitați să întrebați ce metodă de angajament ar prefera stakeholderii și cât de des vă va asigura susținere pentru proiect.

Pentru a afla mai multe, vă rugăm să vizitați platforma de training online capaCITY: www.covenant-capacity.eu

Studiu de caz: Eficiență energetică în comunități rurale

O organizație caritabilă locală ce activează în domeniul energiei a colaborat cu Consiliul Local Rugby din Marea Britanie pentru a contacta gospodăriile din zonele targetate cu scopul de a identifica potențialele îmbunătățiri. Pe baza acestor informații, consiliul local a colaborat cu o serie de contractori locali pentru a instala îmbunătățirile identificate, finanțate complet printr-un ajutor de stat.

Proiectul a implicat aproximativ 400 de case și a identificat aproape 50 care ar putea fi îmbunătățite semnificativ. Majoritatea acestor gospodării aveau ziduri de cărămidă sau de beton, fiind construite în anii 1930 - 1950.

Proiectul a durat câteva luni și a oferit unui număr de 34 de gospodării izolație externă, boilere eficiente și alte îmbunătățiri.

În plus, a fost dezvoltat un nou website, www.energysavinghomes.org.uk pentru a ajuta cetățenii să identifice singuri potențialele îmbunătățiri.

Obiectivul a vizat furnizarea de informații relevante pe plan local cu aport minim din partea cetățenilor, însă oferind celor interesați posibilitatea de a contribui. În urma proiectului s-a concluzionat că mulți oameni nu sunt conștienți de construcția caselor lor, însă oricine ar putea beneficia calculând potențialul de economie doar cunoscând vechimea, tipul și numărul de camere dintr-o casă. În plus, paginile de Internet oferă cetățenilor șansa de a comunica mai departe rezultatele propriilor experiențe de renovare inteligentă.